Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Șoldănești judecător: Elvira Lavciuc
Dosarul nr. 2a-378/23
2-22109658-02-2a-30012023

D E C I Z I E
Colegiul Civil, comercial şi de contencios administrativ
al Curţii de Apel Chişinău

16 mai 2023 mun. Chişinău

Instanța compusă din:
Preşedintele ședinței, judecătorul Anatol Pahopol
Judecători Ruxanda Pulbere și Ala Malîi

examinînd în procedură scrisă, fără dezbateri publice, în lipsa participanților la proces, cererea de apel declarată de *****, împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești din 03 octombrie 2022, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de IMSP „*****” către ***** privind încasarea prejudiciului material, dobânzii de întârziere şi cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă:

La 28.07.2022, avocatul Iavorski-Baidaus Ana acționând în interesele reclamantului IMSP *****, a depus cerere de chemare în judecată către ***** cu privire la încasarea prejudiciului material, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată.(f.d.7-10)

În motivarea acţiunii, s-a indicat, că la 12 septembrie 2017, ***** a fost angajată în cadrul IMSP CS Dubăsari (Oficiului Medicilor de Familie satul Pîrîta) în calitate de asistent medical comunitar, conform contractului individual de muncă cu tineri specialiști cu studii medicale și farmaceutice, plasați în câmpul muncii în mediul rural, conform repartizării MS al RM cu nr. 18/09 -17 din 12.09.2017, cu statut de tânăr specialist.

Menționează că, în virtutea statutului său de tânăr specialist cu studii medicale și farmaceutice, plasați în câmpul muncii în mediul rural, Corina Mantea avea dreptul la facilitățile acordate conform art.11 al Legii ocrotirii sănătății nr.411-XIII din 28 martie 1995, inclusiv dreptul la indemnizații, prime, intervenind și obligații specifice în raport cu tânărul specialist. Drept consecință, pentru a beneficia de indemnizația acordată tinerilor specialiști, cât și beneficierea de alte facilități și compensații, cum ar fi compensarea cheltuielilor pentru închirierea

locuinței, compensații pentru energia electrică, agent termic, Corina Mantea s-a obligat să activeze minim 3 ani în cadrul IMSP CS Dubăsari.

Astfel, conform pct.9-14 al Hotărîrii Guvernului RM nr. 1345 din 30.11.2007 ”cu privire la acordarea facilităților tinerilor specialiști cu studii medicale și farmaceutice”, în temeiul Avizului Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al RM nr.12 din 28.12.2017, s-a dispus achitarea în beneficiul Corinei Mantea a sumei de 12.000 lei, cu titlu de primă pentru acordarea facilităților tinerilor specialiști, care au fost încasați de Corina Mantea la 20.12.2017. Acest fapt este confirmat prin : avizul nr.12 din 28.12.2017 al Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, care în pct. 5 indică tânărul specialist ***** ca și beneficiar al 12.000 lei, cât și informația privind alimentarea listei de cârduri cu nr.78 din 20.12.2017, (pct.4 fiind indicată ***** suma transferului 12.000 lei).

Relevă că, în perioada raporturilor de muncă, Corina Mantea a beneficiat de concediu pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, perioadă, care potrivit pct. 5 al Hotărârii Guvernului RM nr. 1345 nu se include în perioada de 3 ani care urmau a fi lucrați la instituție. Ulterior, Corina Mantea a înaintat cererea privind încetarea contractului individual de muncă din inițiativă proprie, demisia, fără însă a se prezenta fizic la sediul IMSP CS Dubăsari. Ordinul cu privire la încetarea Contractului individual de muncă fiind emis la 02.07.2021. Astfel, perioada totală lucrată de la momentul angajării și până la desfacerea contractului individual de muncă a constituit 4 luni.

Susține că, dat fiind faptul că, nu a fost executată întreaga perioadă stabilită de lege, care constituie minim 3 ani, necesară pentru a beneficia de indemnizația acordată, conform pct. 5 al Hotărârii Guvernului RM nr. 1345, intervine obligația Corinei Mantea de a restitui suma de 12000 lei, de care a beneficiat cu titlu de indemnizație pentru statutul de tânăr specialist. Totodată, având în vedere că desfacerea contractului individual de muncă a avut loc fără prezența fizică a Corinei Mantea, în baza Ordinului de concediere emis de către specialistul Resurse Umane, în lipsa Cererii scrise în original și neinformarea conducerii IMSP CS Dubăsari despre acest fapt, precum și neinformarea Contabilității IMSP CS Dubăsari, Corinei Mantea nu a restituit suma oferită.

Prin somația nr. 218 din 18.10.2021, IMSP CS Dubăsari a solicitat restituirea sumei de 12.000 lei în termen de 10 zile, însă, somația respectivă deși a fost recepționată la 22.10.2022 a rămas fără răspuns, fiind ignorată până în prezent.

Ulterior, pentru a încerca soluționarea litigiului apărut, pe cale amiabilă, la data de 28.04.2022 Corinei Mantea i-a fost remisă repetat o pretenție prealabilă, prin scrisoare poștală, cu aviz de recepție, care a fost înmânată pârâtei la data de 29.04.2022 (Avizul DS8000642074AR). Prin pretenția prealabilă, piritei i s-a solicitat ca în termen de 7 zile să restituie IMSP CS Dubăsari, indemnizația primită în calitate de tânăr specialist în sumă de 12000.00 lei, în legătură cu încălcarea

obligației - de a activa timp de 3 ani, la prestatorul de servicii medicale sau farmaceutice (IMSP CS Dubăsari) la care a fost repartizată, cât și să achite IMSP CS Dubăsari, dobânda de întârziere în sumă de 1297,13 lei, calculată pentru perioada 01.07.2021-27.04.2022, din suma de 12000,00 lei

Solicită reclaantul încasarea de la ***** în beneficiul IMSP ***** suma de 12 000,00 lei cu titlu de datorie la rambursarea indemnizației primite în calitate de tânăr specialist, dobânda de întârziere în sumă de 1343,00 lei, calculată pentru perioada 02.07.2021 -13.06.2022 și toate cheltuielile de judecată, inclusiv taxa de stat și onorariul avocatului.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești din 01.08.2022, s-a dispus acceptarea spre examinare, în procedura cererilor cu valoare redusă, a cererii de chemare în judecată înaintată avocatul Iavorschi-Baidaus Ana, în numele și interesele IMSP ”*****”, prin intermediul către ***** privind încasarea prejudiciului material, dobânzii de întârziere şi cheltuielilor de judecată, a fost acceptată în procedura cererilor cu valoare redusă/scrisă/ /f.d.4/

Poziţia instanţei de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești din 03 octombrie 2022, a fost admisă parțial cererea cu valoare redusă depusă de avocatul Iavorski-Baidaus Ana în interesul IMSP ”*****” către *****.

S-a încasat de la *****, în beneficiul IMSP ”*****”, suma în mărime de 12000,00 /douăsprezece mii,00/ lei cu titlu de primă pentru acordarea facilităților tinerilor specialiști, cheltuielile pentru asistența juridică în mărime de 10000,00 /zece mii, 00/ lei și cheltuielile de judecată judecată cu titlu de taxă de stat proporțional pretențiilor admise în mărime de 360,00 /trei sute șaizeci,00/ lei, iar în total suma de 22360,00 /douăzeci și două mii trei sute șaizeci,00/ lei.

În rest acțiunea reclamantului s-a respins ca neîntemeiată.

Solicitarea apelantului şi termenul de declarare a apelului:

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 02 noiembrie 2022 *****, a declarat apel, solicitând admiterea apelului, modificarea hotărârii Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești din 03 octombrie 2022.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Potrivit art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii, evenimentului ori momentului care a condiţionat începutul lui.

În speţă s-a stabilit că, dispozitivul hotărârii Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești a fost emis la 03 octombrie 2022, iar cererea de apel a fost depusă la 02 noiembrie 2022, corespunzător se deduce că apelanta a respectat termenul legal de 30 zile de declarare a apelului.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești din 16 decembrie 2022, a fost corectată greșeala aferent numelui avocatului, indicat în dispozitivul hotărârii din 03 octombrie 2022 pe cauza respectivă.

Argumentele participanților la proces:

În susținerea argumentelor invocate în cererea de apel se indică că, consideră precum că hotărîrea judecătorească din 03.10.2022 a instanţei de fond ce se referă la încasarea din contul apelantei ***** în folosul intimatei a sumei de 10000,00 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistenţa juridică, este neîntemeiată, rezultată din neelucidarea pe deplin tuturor circumstanţelor importante pentru soluţionarea cauzei, iar cele pe care instanţa de fond consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente.

Menționează apelanta ***** că a restituit intimatei, prin untermediul mamei sale Mantea Svetlana, suma de 14000,00 lei cu titlu de rambursarea indemnizaţiei, fapt confirmat prin Ordin de încasare a numerarului nr.5143874 din 01.09.2022, anexat la cererea, adică pînă la emiterea hotărîrii judecătoreşti din 03.10.2022. Faptul restituirii sumei de 14000,00 mii cu titlu de rambursarea indemnizaţiei a fost adus la cunoştinţă intimatei de către Mantea Svetlana, însă intimata a tăinuit acest fapt şi nu a comunicat instanţei de judecată acest fapt, care este important, urmînd ca scop de a beneficia de sumă de 10000,00 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistenţă juridică, şi, care apelanta consideră că este extrem de exagerată.

Ceea ce se referă la decizia instanţei de fond de a încasa din contul apelantei ***** a sumei de 10000,00 lei cu titlu de cheltuieli de asistenţă juridică în folosul intimatei, consideră că această suma este una exagerată, nefiind prezentată lista detailată a acţiunilor avocatului Iavorski-Baidaus Ana, nefiind probat aportul şi timpul aferit de către avocat pentru îndeplinirea acestor acţiuni, luînd în consideraţie şi faptul că cauza s-a examinat în procedură simplă, fără participarea părţilor şi fără deplasarea la instanţa de judecată a părților, și respective a avocatului Iavorski-Baidaus Ana în şedinţa de judecată, şi faptul că ***** a restitui 14000,00 lei intimatei pîna la emiterea hotărîrii judecătoreşti.

Solicită admiterea integrală a cererii de apel și modificarea Hotărîrii Judecătoriei Orhei sediul Șoldăneşti din 03.10.2022 privind încasarea din contul apelantei *****în beneficiul intimatei IMSP ***** sumei de 12000,00 lei cu titlu de prima pentru acordarea facilităţilor tinerilor specialişti, cheltuielilor pentru

asistenţa juridică în mărime de 10000,00 lei şi 360,00 lei cu titlu de taxa de stat, iar în total sumei de 22360,00 lei.

Intimata IMSP *****, în cadrul examinării cauzei civile în instanța de apel, în termenul stabilit, nu și-a exercitat dreptul său legal și nu a depus referință la cererea de apel.

Aprecierea instanţei de apel:

Studiind şi analizând materialele anexate la dosar, verificând argumentele invocate întru susținerea poziției în raport cu circumstanțele cauzei, Colegiul civil atestă că, apelul este întemeiat şi urmează a fi admis cu modificarea hotărârii primei instanțe în partea cuantumului cheltuielilor de asistență juridică, prin micșorarea sumei. În rest hotărîrea urmează a fi menținută.

Pentru a conchide astfel, instanța de apel are în vedere următoarele considerațiuni.

Prezenta cauză cade sub incidența prevederilor art. art. 276^2 – 276^4 Codul de procedură civilă, fapt care nu implică obligația instanței de citare a părților.

La acest compartiment, instanța de apel precizează că Capitolul XXI1 din Codul de procedură civilă, introdus prin Legea nr.17 din 05.04.2018, în vigoare la 01.06.2018, este în interesul tuturor justițiabililor și, indiferent de calitatea lor procedurală, urmărește scopul efectuării justiției cu celeritate.

Conform art. 276^2 Codul de procedură civilă, dacă valoarea cererii în cauzele de încasare a unei sume de bani nu depășește 10 salarii medii pe economie prognozate la data sesizării instanței, fără a se lua în considerare dobânzile, penalitățile, cheltuielile de judecată și alte venituri accesorii, această cerere se examinează ca cerere cu valoare redusă. Procedura reglementată de prezentul capitol nu se aplică în materie fiscală, vamală sau în cazul răspunderii pentru prejudiciul cauzat de o autoritate publică ori de o persoană cu funcție de răspundere și al răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată, precum și în cazul litigiilor cu privire la drepturile nepatrimoniale. Dispozițiile prezentului cod privind procedura contencioasă se aplică la examinarea cererilor cu valoare redusă în măsura în care dispozițiile prezentului capitol nu prevăd altfel.

Potrivit prevederilor art. 276^3 Codul de procedură civilă, procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă. Judecătorul poate dispune citarea participanților la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea uneia dintre părți de a examina cererea în ședință publică. Judecătorul poate să respingă o astfel de solicitare în cazul în care consideră că, ținând cont de împrejurările cauzei, nu sânt necesare dezbateri publice. Respingerea se dispune printr-o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul. În termen de 30 de zile de la comunicarea cererii de chemare în judecată și a înscrisurilor anexate,

inclusiv în cazul comunicării prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, pârâtul prezintă instanței judecătorești și reclamantului o referință, precum și copii de pe înscrisurile necesare. Pârâtul poate depune o cerere reconvențională în condițiile art. 172 și 173 CPC, doar dacă valoarea acțiunii reconvenționale nu depășește valoarea admisibilă și condițiile legale de exercitare a cererii inițiale cu valoare redusă. Dacă din materialele cauzei rezultă că cererea nu poate fi examinată în ordinea stabilită pentru cererile cu valoare redusă, judecătorul, prin încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul, dispune examinarea cauzei în ordine generală. În acest caz, prevederile prezentului capitol sânt inaplicabile.

Totodată, potrivit prevederilor art. 276^4 Codul de procedură civilă, instanța soluționează cauza și adoptă dispozitivul hotărârii într-un termen de cel mult 6 luni de la data depunerii cererii. Dacă, după ce i s-au comunicat cererea de chemare în judecată și înscrisurile anexate, pârâtul nu depune referință, soluționarea cererii se face în baza materialelor anexate la dosar. Hotărârea judecătorească adoptată se publică pe pagina web a instanței judecătorești și se comunică participanților la proces, inclusiv prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor. Hotărârea judecătorească poate fi atacată cu apel, care se examinează în condițiile prezentului cod. Deciziile instanței de apel nu se supun recursului, fiind definitive și irevocabile de la pronunțare. Instanța de apel examinează cererea de apel în procedură scrisă sau cu citarea participanților la proces, prevederile art. 276^3 fiind aplicabile corespunzător.

În conformitate cu prevederile art. 373 alin. (1), (2) și (5) Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conținutul celor relatate, Colegiul civil reține că, sarcina instanței de apel derivă din dispozițiile art.373 alin.(1), (2) și (5) Codul de procedură civilă, în condițiile în care instanța de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

În conformitate cu art. 385 lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să modifice hotărîrea primei instanţe.

În corespundere cu art. 386 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură civilă, hotărârea primei instanțe se casează sau se modifică de instanța de apel dacă normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.

În corespundere cu art. 387 lit. c) din Codul de procedură civilă, se consideră că normele de drept material sunt încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească a interpretat eronat legea.

Analizând argumentele apelului prin prisma actelor și circumstanțelor cauzei, raportate la dispozițiile legale incidente speței, Colegiul conchide că apelul este întemeiat și urmează a fi admis și modificarea hotărârii primei instanțe din motivele expuse în continuare.

Potrivit art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Potrivit art. 121 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

Potrivit art. 130 alin. (1)-(4) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

În temeiul art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importantă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.

Din probatoriul administrat instanța de apel a stabilit că, la data de 12.09.2017, între IMSP *****, în calitate de angajator şi ***** în calitate de angajat, a fost încheiat contractul individual de muncă cu tinerii specialiști cu studii medicale și farmaceutice, plasați în câmpul muncii în mediul rural, conform repartizării Ministerului Sănătății, cu nr.18/09-17, prin care ***** a fost angajată în funcție de asistent medical comunitar, locul de muncă OMF Pârâta, pe o

perioadă nedeterminată, începând cu 12.09.2017, cu un regim de muncă de 7 ore pe zi, adică 35 ore/săptămână, cu salariu de funcție lunar 3300,00 lei și un supliment de 30% lunar pentru zona de conflict, fapt confirmat prin Ordinul nr.103-p din 12.09.2017 cu privire la angajarea lui ***** (f.d. 14-15 16)

Ca urmare, potrivit avizului nr.12 din 28.12.2017, în temeiul ordinului Ministerului Sănătății nr.448 din 05.12.2007, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al R.Moldova, prin intermediul IMSP Centru de Sănătate Dubăsari la 28.12.2017 în conformitate cu HG nr.1345 din 30.11.2007, a transferat pe contul pârâtei ***** suma pentru acordarea facilităților tinerilor specialiști în mărime de 12000,00 lei, fapt confirmat prin extrasul privind alimentarea listei de carduri. /f.d.17, 18/ 31.

Conform Ordinului IMSP Centru de Sănătate Dubăsari cu nr.79-p din 13.06.2018, asistentului medical comunitar OMF Pîrîta – Corina Mantea, începând cu 14 iunie 2018 până la 18 aprilie 2021 i-a fost acordat concediu pentru creșterea și îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani. /f.d.19/

Iar conform Ordinului IMSP Centru de Sănătate Dubăsari cu nr.55-p din 19 aprilie 2021, asistentului medical comunitar OMF Pîrîta – C.Mantea, i-a fost acordat concediu neplătit pe o perioadă de 74 zile calendaristice, începând cu 19 aprilie 2021 până la 01 iulie 2021 /f.d.20/

Potrivit Ordinului IMSP Centru de Sănătate Dubăsari cu nr.167-p din 02 iulie 2021, a fost desfăcut contractul individual de muncă nr.18/09-17 din 12.09.2017, încheiat între IMSP ***** și *****, asistentă medicală comunitară OMF Pîrîta, începând cu 02 iulie 2021, în conformitate cu art.85 alin.(1) Codul muncii /eliberarea din propria inițiativă (f.d.21).

Invocând încălcarea prevederilor Contractului individual de muncă în litigiu cu nr. 18/09-17 din 12.09.2017, ***** prin care aceasta din urmă s-a obligat să activeze 3 ani în CS Dubăsari OMF Pîrîta și să restituie în cazul concedierii pînă la expirarea termenului de 3 ani, sumele achitate ei pînă la data concedierii, IMSP ***** s-a adresat în instanța de judecată cu prezenta acțiune, solicitând încasarea de la ***** suma de 12 000,00 lei cu titlu de datorie la rambursarea indemnizației primite în calitate de tânăr specialist, dobânda de întârziere în sumă de 1343,00 lei, calculată pentru perioada 02.07.2021 -13.06.2022 și toate cheltuielile de judecată, inclusiv taxa de stat și onorariul avocatului.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță s-a pronunțat în favoarea admiterii parțiale a cererii de chemare în judecată depusă de IMSP ***** și încasat de la *****, suma în mărime de 12000,00 /douăsprezece mii,00/ lei cu titlu de primă pentru acordarea facilităților tinerilor specialiști, cheltuielile pentru asistența juridică în mărime de 10000,00 lei și cheltuielile de judecată judecată cu titlu de taxă de stat proporțional pretențiilor admise în mărime de 360,00 lei, iar în

total suma de 22360,00 lei. În partea încasării dobânzii de întârziere acțiunea a fost respinsă.

Exprimându-și dezacordul cu hotărârea primei instanțe, *****, a contestat-o cu apel, invocând argumentele expuse mai sus.

Totodată, reieșind din prevederile art. 373 Cod de procedură civilă, Colegiul va verifica legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe doar în partea contestată.

Conform art.8 alin.(1),(2), lit.a)-h) Cod civil /redacția pînă la 01.03.2019/ menţionează, că drepturile şi obligaţiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care, deşi nu sînt prevăzute de lege, dau naştere la drepturi şi obligaţii civile, pornind de la principiile generale şi de la sensul legislaţiei civile. (2) Drepturile şi obligaţiile civile apar : a) din contracte şi din alte acte juridice; b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariţiei drepturilor şi obligaţiilor civile; c) din hotărîre judecătorească în care sînt stabilite drepturi şi obligaţii; d) în urma creării şi dobîndirii de patrimoniu în temeiuri neinterzise de lege; e) în urma elaborării de lucrări ştiinţifice, creării de opere literare, de artă, în urma invenţiilor şi altor rezultate ale activităţii intelectuale; f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane; g) în urma îmbogăţirii fără justă cauză; h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice şi juridice şi a unor evenimente de care legislaţia leagă apariţia unor efecte juridice în materie civilă.

Conform art.9 alin.(1) Cod civil, persoanele fizice şi juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să îşi exercite drepturile şi să îşi execute obligaţiile cu bună-credinţă, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică şi cu bunele moravuri. Buna-credinţă se prezumă pînă la proba contrară.

Conform art.514 Cod civil (redacția legii, în vigoare la data constituirii situației juridice), obligaţiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii.

Potrivit art.572 alin.(2) Cod civil (aceeași redacție) stipulează că, obligaţia trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credinţă, la locul şi în momentul stabilit.

Conform prevederilor art.666 alin.(1) Cod civil /Legea sus-menționată/, contractul este acordul de voință realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice.

Potrivit art.11 alin.(1-3) din Legea ocrotirii sănătăţii nr.411-XIII din 28.03.1995, modificat prin Legea nr.169 din 06.12.2019, în vigoare 01.01.2020, lucrătorilor medico-sanitari şi farmaceutici li se stabilesc înlesniri, conform legislaţiei în vigoare. (2) Absolvenţii studiilor postuniversitare de rezidenţiat şi ai învăţământului profesional tehnic postsecundar şi postsecundar nonterţiar medical şi farmaceutic care, imediat după absolvire, se angajează conform repartizării

Ministerului Sănătăţii sau exercită independent profesiunea de medic în una dintre formele de organizare a activităţii profesionale prevăzute de prezenta lege în oraşe şi sate (comune), inclusiv din componenţa municipiilor Chişinău şi Bălţi, cu excepţia celorlalte teritorii ale municipiilor respective, în primii 3 ani de activitate beneficiază din contul bugetului de stat, prin intermediul prestatorului respectiv de servicii medicale şi farmaceutice, de dreptul la : a) compensaţie a cheltuielilor pentru închirierea locuinţei sau la locuinţă gratuită acordată de autoritatea administraţiei publice locale; b) o indemnizaţie unică în mărime de 120 de mii de lei pentru medici şi farmacişti şi de 96 de mii de lei pentru personalul medical şi farmaceutic cu studii profesionale, care se achită în trei rate egale, a câte 40 de mii de lei şi, respectiv, a câte 32 de mii de lei, după expirarea primei luni de activitate şi, ulterior, la finele fiecărui an de activitate; c) compensare lunară a costului a 30 kW/oră de energie electrică şi compensare anuală a costului unui metru cub de lemne şi al unei tone de cărbuni, inclusiv în cazul încălzirii cu gaze. (3) Absolvenţii studiilor postuniversitare de rezidenţiat şi ai învăţământului profesional tehnic postsecundar şi postsecundar nonterţiar medical şi farmaceutic care şi-au făcut studiile în bază de contract beneficiază de indemnizaţiile şi înlesnirile stipulate la alin.(2) din prezentul articol în cazul în care se angajează în câmpul muncii în baza repartizării Ministerului Sănătăţii şi activează respectând termenul şi condiţiile stipulate la art.14 alin.(5).

În corespundere cu pct.4),5),6),7) din Hotărîrea Guvernului nr.1345 din 30.11.2007 cu privire la acordarea facilităţilor tinerilor specialişti cu studii medicale și farmaceutice, facilităţile se acordă tinerilor specialişti, începînd cu promoţia anului 2006. Tinerilor specialişti plasaţi în cîmpul muncii în mediul rural pînă la intrarea în vigoare a modificărilor operate prin Legea nr.103 din 9 iunie 2017 pentru modificarea articolului 11 din Legea ocrotirii sănătăţii nr.411- XIII din 28 martie 1995 li se va efectua recalcularea indemnizaţiei unice la finele anului trei de activitate. Tinerilor specialişti plasaţi în câmpul muncii în mediul rural până la intrarea în vigoare a modificărilor operate prin Legea nr.169/2019 cu privire la modificarea articolului 11 din Legea ocrotirii sănătăţii nr.411/1995 nu li se va efectua recalcularea ratelor indemnizaţiei achitate anterior. Persoanele care au beneficiat, până la intrarea în vigoare a Legii nr.169/2019, de rate ale indemnizaţiei anterior stabilite prin prevederile art.11 alin.(2) lit.b) din Legea ocrotirii sănătăţii nr.411/1995 vor beneficia de rate majorate corespunzător. 5) Tinerii specialişti sînt obligaţi, timp de 3 ani, să activeze la prestatorul de servicii medicale sau farmaceutice (în continuare – Prestator) la care a fost repartizat sau să exercite independent profesiunea de medic în una din formele de organizare a activităţii profesionale prevăzute de Legea ocrotirii sănătăţii nr.411/1995. Din calculul celor 3 ani se vor exclude perioadele de suspendare a contractului individual de muncă, precum şi perioadele de aflare în concediul pentru îngrijirea copilului pînă la vîrsta

de 4 ani. 6) Tinerii specialişti la angajare încheie cu Prestatorul, în care au fost repartizaţi, un contract individual al cărui model este aprobat de către Minister. În cazul exercitării independente a profesiunii de medic în una din formele de organizare a activităţii profesionale prevăzute de Legea ocrotirii sănătăţii nr.411/1995, un astfel de contract se încheie cu Ministerul. 7) Contractul individual include, în mod obligatoriu, drepturile şi responsabilităţile părţilor, motivele de desfacere a contractului şi condiţiile de restituire a cheltuielilor, urmare a acordării facilităţilor.

Potrivit pct.17),18),19) și 20) ale HG nr.1345 din 30.11.2007, indică că cuantumul mijloacelor necesare pentru acordarea facilităţilor este prevăzut, anual, în bugetul de stat, în baza propunerilor Ministerului. 18) În cazul concedierii tînărului specialist, din iniţiativă proprie sau pentru fapte culpabile, pînă la expirarea a trei ani de activitate, acesta va restitui sumele achitate lui pînă la data concedierii.19) Suma indemnizaţiei şi compensaţiilor ce urmează a fi restituite se depune pe contul Prestatorului, care, respectiv, asigură transferul acestora pe contul Ministerului. 20) În cazul concedierii beneficiarului, din iniţiativă proprie sau pentru fapte culpabile, anterior termenului de trei ani şi refuzului de a restitui cheltuielile stipulate în punctul 18, conducătorul înaintează acţiune în instanţa de judecată.

Reieșind din normele legal citate Colegiul conchide despre temeinicia pretențiilor reclamantei în partea prejudiciului material în sumă de 12000,00 lei, care a fost încasată de la pîrîta *****.

Or, potrivit pct.7),lit.f),g) din Contractul individual de muncă în litigiu cu nr. 18/09-17 din 12.09.2017, ***** s-a obligat să activeze 3 ani în CS Dubăsari OMF Pîrîta și să restituie în cazul concedierii pînă la expirarea termenului de 3 ani, sumele achitate ei pînă la data concedierii.

Colegiul consideră că proba anexată cu privire la achitarea sumei de 14000,00 lei de către Mantea Svetlana nu poate fi admisă, or, în calitatea de angajat a fost *****, iar alte probe în acest sens nu au fost anexate.

Cu privire la pretențiile de încasarea a cheltuielilor de asistență juridică și de judecată Colegiul va modifica parțial suma cheltuielilor de aistență juridică.

Potrivit art. 82 din Codul de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei.

În conformitate cu art. 90 lit. i) din Codul de procedură civilă, din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte cheltuielile de asistenţă juridică.

În conformitate cu art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pârâtului - proporţional părţii respinse din pretenţiile

reclamantului.

În corespundere cu art. 96 alin. (1) și (1^1) din Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. Cheltuielile menţionate la alin. (1) se compensează părţii care a avut câştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Totodată, în acord cu art. 75 alin. (2) din Codul de procedură civilă, procesele persoanelor juridice se susţin în instanţă de judecată de către organele lor de administrare, care acţionează în limitele împuternicirilor atribuite prin lege, prin alte acte normative sau prin actele lor de constituire, precum şi de către alţi angajaţi împuterniciţi ai persoanei juridice, de către avocaţi sau avocaţi stagiari.

Conform art.54 al Legii nr.1260 din 19.07.2012 cu privire la avocatură, este prevăzută remunerarea activităţii de avocat: Munca avocatului este remunerată din contul onorariilor primite de la persoanele fizice şi juridice. Mărimea onorariului se stabileşte prin acordul părţilor şi nu poate fi schimbată de autorităţile publice sau de instanţa de judecată. Statul asigură avocaţilor retribuirea asistenţei juridice acordate în conformitate cu Legea cu privire la asistenţa juridică garantată de stat. Cheltuielile suportate de client în legătură cu acordarea de către avocat a asistenţei juridice la apărarea drepturilor şi intereselor lui legitime în cauzele penale, civile şi administrative urmează a fi compensate integral şi proporţional cerinţelor admise (respinse) de partea adversă. Cheltuielile suportate în legătură cu acordarea de către avocat a asistenţei juridice în organele de urmărire penală şi instanţele de judecată în cauzele penale, civile şi administrative se încasează concomitent cu soluţionarea cauzei în fond, fără o procedură litigioasă prealabilă.

Cu privire la cele ce preced, Colegiul reține că onorariul, achitat de partea care a avut câștig de cauză avocatului său, nu se încasează în mod automat în cuantum integral prin hotărârea judecătorească, ci instanța de judecată oferă doar o compensație pentru cheltuielile de asistență juridică suportate, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Prin urmare, la determinarea cuantumului sumei compensatorii, instanța de judecată ține cont de criteriul de realitate, necesitate și rezonabilitate a cheltuielilor respective.

La acest capitol, Colegiul găsește relevantă Recomandarea Consiliului Uniunii Avocaților privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, aprobată prin decizia nr. 2 din 30 martie 2012.

Astfel, potrivit prevederilor Recomandării menționate, avocaților li se recomandă să stabilească tarife orare sau fixe proprii, care să fie practicate constant pe parcursul anumitor perioade de timp (pct.3). În cazul în care se optează pentru un tarif orar, avocații vor ține evidența strictă a timpului și vor prezenta clienților

rapoarte privind numărul de ore lucrate. Rapoartele vor conține o descriere a acțiunilor de asistență juridică întreprinse de avocat, precum evidența timpului de lucru aferent (pct.6). În cazul în care se optează pentru tarife fixe, avocații vor coordona cu clienții mărimea acestora pentru fiecare acțiune în parte (pct.7).

Cheltuielile pentru asistența juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime (pct. 15).

Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidențiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor a următoarelor documente (pct.16):

- dovada achitării onorariilor avocaților (copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată);
- copia de pe facturile de strictă evidență, emisă pentru clienți persoane juridice și în alte cazuri stabilite de legislație;
- listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și orarul timpului aferent acestora.

În cazul din speță, Colegiul reține că, întru confirmarea achitării serviciilor de asistență juridică prestate de avocatul Iavorski-Baidaus Ana în baza contractului nr.PS-135 de prestări servicii din 27.04.2022 și mandatul avocațional nr.1252949 din 27.04.2022, partea reclamantă a prezentat factura fiscală cu seria EAAA009932290 din 05.05.2022 și bonul de plată nr.332 din 29.04.2022 ce confirmă achitarea sumei de 10000,00 lei, însă a omis să prezinte probe întru confirmarea rezonabilității acestor cheltuieli.

Astfel, nu a fost prezentat un raport de activitate sau o listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și timpul aferent acestora, precum și mărimea tarifelor pentru fiecare acțiune în parte. Iar, prin prisma practicii CtEDO, neprezentarea unui astfel de raport poate duce la respingerea pretenției cu privire la costuri și cheltuieli (Lupăcescu si alții c. Moldovei, 21/03/2006, § 40 și Amihalachioaie c. Moldovei, 20/04/2004, § 47).

Potrivit pct. 17 din Recomandarea sus-menționată, la determinarea cuantumului compensației acordate, instanța de judecată, pentru a face o apreciere corectă, va mai ține cont de complexitatea cauzei, noutatea și dificultatea problemelor juridice ridicate de speță aportul avocatului la soluționarea cauzei; timpul și munca depusă de avocat; aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența (cunoștințe tehnice speciale, cunoașterea profundă a unor reglementări de profil, cunoașterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienți specifici etc.); faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; rezultatul obținut; restricțiile de timp impuse de client și de circumstanțele cauzei; natura și durata relației dintre avocat și client; experiența, reputația și abilitatea avocatului; justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; suma despăgubirilor pretinse/obținute în

cauză; alți factori, la discreția instanței.

De asemenea, la determinarea caracterului rezonabil al cheltuielilor de asistență juridică, prezintă relevanță și jurisprudența CtEDO. Astfel, stabilind dacă costul asistenței juridice solicitate de reclamant este rezonabil, CtEDO a luat în calcul noutatea și complexitatea chestiunilor de fapt și de drept puse în discuție (Manole și alții c. Moldovei, 13/07/2010, § 11). Pe de altă parte, dacă cauza este repetitivă și există o jurisprudență bine stabilită în privința chestiunilor disputate, CtEDO a acordat o compensație mai mică pentru asistența juridică (Oprea c. Moldovei, 21/12/2010, § 55). La stabilirea caracterului rezonabil al serviciilor juridice solicitate, CtEDO a luat în considerare aportul avocaților (Boicenco c. Moldovei, 11/07/2006, § 176), precum și relevanța și calitatea observațiilor depuse de reprezentant la CtEDO (Ghimp c. Moldovei, 30/10/2012, § 71).

La caz, având în vedere lipsa unui raport de activitate al avocatului, pentru a verifica caracterul echitabil al sumei compensatorii încasată de către instanța de fond, Colegiul va analiza rezonabilitatea și necesitatea cheltuielilor de asistență juridică prin prisma complexității cauzei, dificultății întrebărilor juridice ridicate de speță, aportului avocatului la soluționarea cauzei.

Astfel, Colegiul relevă că pe rolul instanței s-a aflat o cauză civilă de o complexitate redusă, omogenă cu alte cauze examinate deja de către instanțele judecătorești, în speță nefiind ridicate careva probleme juridice de importanță deosebită. Mai mult ca atât, cauza este repetitivă, existând o jurisprudență bine stabilită în privința chestiunilor disputate.

În ceea ce privește timpul și munca depusă de avocat, Colegiul reiterează că apelantul nu a făcut proba acțiunilor efectuate de avocat pe dosar, timpului de muncă al avocatului aferent acestor acțiuni și cuantumul tarifului pentru fiecare acțiune în parte.

Totodată, este de menționat că cauza a fost examinată în procedură scrisă, fapt ce exclude participarea avocatului la ședința de judecată. De asemenea, volumul probatoriul administrat și autentificat de către avocat pentru corespunderea cu originalul nu este impunător.

În aceste împrejurări, instanța de fond eronat a ajuns la concluzia de a compensa integral reclamantului cheltuielile de asistență juridică în mărime de 10 000 lei, or, acest cuantum fiind unul exagerat pentru cauza dată.

Astfel, Colegiul admite criticile apelantului ***** cu privire la cuantumul compensației acordat de instanță pentru cheltuielile de asistență juridică și va reduce suma onorariului dispus spre încasare până la suma de 3000 lei, la caz acesta acesta fiind corespunzător criteriului rezonabilității.

În această ordine de idei, Colegiul civil conchide asupra admiterii apelului declarat de ***** și a modifica hotărârea instanței de fond în partea încasării sumei

de 10000.00 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică cu micșorarea acesteia până la suma de 3000.00 lei, cu menținerea în rest a hotărârii instanței de fond.

În conformitate cu art. 276^4, 385 lit.b), art. 389-390 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ

d e c i d e:

Se admite cererea de apel declarată de *****.

Se modifică hotărîrea Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești din 03 octombrie 2022, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de IMSP „*****” către ***** privind încasarea prejudiciului material, dobânzii de întârziere şi cheltuielilor de judecată, în partea cuantumului cheltuielilor de asistență juridică, prin micșorarea sumei de la 10 000,00 lei, la 3000,00 lei. În rest hotărîrea se menține.

Decizia nu se supune recursului, fiind definitivă și irevocabilă la data pronunțării.

Preşedintele completului, judecătorul Anatol Pahopol

Judecătorii Ruxanda Pulbere

Ala Malîi